

судового слідства, не здійснює тих же повноважень, тим часом в «заторі» лишаються сотні проваджень щодо топ-правопорушників.

***Науковий керівник:** старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Нестерчук Лілія Петрівна.*

Стась М. Е.

студент 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕВНІ НЕДОЛІКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

В умовах просування до європейських стандартів проведення досудового розслідування було дуже важливо і необхідно створити новий незалежний державний орган, який би забезпечував ефективне розслідування кримінальних правопорушень. Державне бюро розслідувань можна вважати таким першим незалежним органом досудового розслідування, який намагалися створити в Україні протягом останніх 23 років. Генеральна прокуратура України повинна передати цю частину повноважень та всі справи, які їх стосуються, саме до ДБР, а законом повинна бути забезпечена процесуальна незалежність слідчого, так як вона гарантує всебічність, повноту та неупередженість розслідування.

У нормах Кримінально-процесуального кодексу України, статтях 38, 41, 143, 216 та інших норм цього Кодексу зазначено, що основним функціональним завданням Державного бюро розслідувань буде протидія корупції в органах державної влади, службові особи яких займають особливо відповідальне становище відповідно до ч.1 ст.9 Закону України «Про державну службу», особами, посади яких віднесено до 1-3 категорій посад, суддями та працівниками правоохоронних органів, а також вчинені службовими особами Національного антикорупційного бюро України (Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>). На перший погляд здається, що лише за цю функцію новий орган можна вже назвати «ефективним, вдалим і гарним», але це далеко не так, адже в різних аспектах діяльності Державного бюро розслідувань можна знайти різні недоліки.

По-перше, однією з найголовніших проблем і недоліків ДБР є те, що йому суперечать різні інші закони. Наприклад, ч. 2 ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» суперечить ідеї КПК України, згідно з якою саме слідчі органів Державного бюро розслідувань України будуть здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами, яких було вказано у попередньому абзаці. Або ж візьмемо Закон України «Про Службу безпеки України», в якому теж вказані схожі завдання з ДБР. Тобто, як бачимо, інші державні органи «перебирають» на себе завдання і функції Державного бюро розслідувань, тим самим гальмуючи процес його роботи.

По-друге, безумовним недоліком ДБР є те, що більшість посад у цьому органі досудового розслідування будуть займати особи, які не мали досвіду на посадах слідчих і оперативних працівників. Так, у пункті 3 Прикінцевих та Перехідних положень до Закону України «Про Державне бюро розслідувань» передбачено не зовсім прийнятні принципи формування слідчих підрозділів ДБР, а саме:

- осіб, які протягом останнього року обіймали посади слідчих, прокурорів повинно бути не більше ніж 30 %;

- особи, які протягом останнього року обіймали посади слідчих в інших органах державної влади, повинні складати не більше 19 %;

- інших осіб, які мають відповідний стаж роботи в галузі права, повинно бути не менше 51 % (Закон України «Про державне бюро розслідувань» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

З цих норм виходить, що більшість слідчих ДБР не будуть мати будь-якого досвіду слідчої роботи, а інша частина може мати досвід роботи лише 1 рік! Звичайно, в законі передбачена норма, що такі спеціалісти повинні пройти протягом року стажування працівників, але чітко не зрозуміло, як буде проходити це стажування, хто буде їх навчати і на якому рівні.

По-третє, Законом України «Про державне бюро розслідувань» взагалі не передбачено підстав для звільнення директора ДБР і його заступників із займаних посад, а зазначено лише підстави припинення їх повноважень. Більш того, йде мова лише про їх дострокове припинення виконання повноважень, але не зазначені підстави, які пов'язані з неналежним виконанням своїх службових обов'язків, порушення норм закону та основних засад кримінального провадження, а це безумовно може призвести до появи в таких осіб, які не контролюються, почуття безкарності та всюдозволеності, що в наш час спостерігається в поведінці керівників антикорупційних органів (Баганець О. ДБР, НАБУ і ГПУ: проблема

розподілу повноважень // Юридичний вісник України: Загально-національна правова газета — 2017. — 8-14 грудня (№ 49). — С. 10., Шамара О. В. Державне бюро розслідувань як одна із новел Кримінального процесуального кодексу України // Бюлетень Міністерства юстиції України : загальнодержавне науково-практ. Фахове вид. — 2015. — № 5. — С. 131-138).

Отже, розглянувши деякі з недоліків функціонування Державного бюро розслідувань, хочеться підсумувати, що на даний момент його функціонування можливе, але не буде мати того результату, який планували на початку його створення. Для покращення системи роботи ДБР і досягнення ефективних результатів в його діяльності необхідно переробити, а також додати певні положення до Законів України «Про державне бюро розслідувань», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Службу безпеки України» та інших законів про державні органи України, де чітко провести розмежування понять, завдань та функцій, тим самим закріпивши за ДБР, можливо, не так багато, як передбачалося з самого початку, але неповторюваних завдань, щоб цей орган міг показати, що в ньому дійсно є потреба. І, звичайно, потрібно змінити деякі положення щодо особового складу співробітників ДБР, посиливши умови конкурсного відбору і надавши перевагу особам, які займали схожі посади в інших державних органах. Маємо надію, що колись Державне бюро розслідувань буде повністю вдосконалено і буде працювати на благо народу України.

***Науковий керівник:** доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Іскендеров Ельчин Фірдовсі огли.*

Усович З. И.

студентка 3-го курсу Юридического колледжа
Национального университета «Одесская юридическая академия»

ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮРО РАССЛЕДОВАНИЙ: ПОРЯДОК ФОРМИРОВАНИЯ И ФУНКЦИИ

Судебно-правовая реформа, которая сейчас происходит в Украине, предусматривает существенные изменения в системе правоохранных органов. Создаются новые органы и уточняются полномочия уже существующих. Идея создания единого органа, на которые